MIRCEA ZDRENGHEA
(1914 – 2001)

Ne-a părăsit, la început de veac şi de mileniu, profesorul Mircea Zdrenghea, reprezentant de seamă al şcolii lingvistice clujene. Alături de Ioan Pătruţ, Romulus Todoran, Vasile Breban etc., făcea parte din generaţia de mijloc, care, spre deosebire de întemeietori, era un produs exclusiv al universităţii din capitala Transilvaniei.

Am lucrat ani buni în preajma sa, ca student, asistent şi colaborator, în cadrul catedrei de limba română, al cărei şef a fost. Am avut suficiente ocazii să-l cunosc, ca cercetător şi dascăl, dar şi în împrejurări care depăşeau zona strict profesională. Specialiştii l-au apreciat pentru cercetările sale în domeniul gramaticii şi al dialectologiei, dar studenţii l-au îndrăgit pentru vocaţia sa de om al catedrei. Asupra acestui ultim aspect aş vrea să insist mai mult, întrucât, spre deosebire de opera scrisă, cea didactică nu e consemnată decât în memoria învăţăceilor şi a colegilor apropiaţi, cu întâmplătoare prelungiri, uneori deformate, în folclorul universitar.

Mircea Zdrenghea a fost, indiscutabil, un dascăl iubit de studenţi. Popularitatea sa nu era una superficială, incompatibilă cu eficienţa profesională. Dimpotrivă, multe serii de profesori de limba română, oameni de succes în meseria lor, afirmă cu recunoştinţă că au învăţat gramatica pe care o ştiu (morfologia, în primul rând) de la profesorul Mircea Zdrenghea. Harul său didactic se manifesta în echilibrul pe care îl realiza între rigoarea ştiinţifică a conţinutului şi accesibilitatea metodologică a expunerii. Traducea într-o terminologie familiară conceptele greoaie ale noilor metode de cercetare, le explica pe îndelete, cu claritate, le făcea digerabile. O disciplină aridă, cum este morfologia, devenea accesibilă tocmai prin accentul pus pe aspectul metodologic, fapt neglijat de mulţi colegi universitari.

Eficienţa cursurilor sale, receptarea optimă a demersului său didactic se datorau, cred, şi faptului că profesorul Mircea Zdrenghea practica o pedagogie a toleranţei pozitive şi a stimulării prin laudă. Această „blândă exigenţă” nu era deloc scăzută, dar nici paralizantă de pretenţii exagerate. Găsise şi aici justa măsură, normalitatea, echilibrul. Studenţii apreciau în mod deosebit acest lucru, mai ales că nu lipsea nici pe atunci dascălul-tiran, care crede că lumea începe şi se termină cu disciplina lui şi care monopolizează energia studentului, în mod abuziv, pentru un semestru sau chiar pentru un an întreg.

Simpatia reală a studenţilor era inspirată şi de eleganţa stilului polemic pe care-l practica Mircea Zdrenghea. Cursul de morfologie aborda multe probleme controversate, dar opiniile altor specialişti erau acceptate sau respinse argumentat, în manieră academică, cu respect pentru preopinent, niciodată la modul brutal,

DACOROMANIA, serie nouă, V–VI, 2000–2001, Cluj-Napoca, p. 337-338

teribilist, „spectaculos”, întâlnit, din păcate, la unii. Pentru un auditoriu preponderent feminin, negările politicoase introduse prin formule ca „să mă ierte Laura Vasiliu” sau „aici marele lingvist Al. Graur s-ar putea să se înşele” etc. făceau o foarte bună impresie. Să mai adăugăm că toate acestea se întâmplau în anii I şi II, când se ţineau cursurile menţionate şi când tinerii erau prinşi în efortul adaptării la un mediu şcolar superior, pretenţios şi stresant. Un om deschis, abordabil, respectuos, apropiat, fără pretenţii absurde venea să ia locul dirigintelui din gimnaziu şi liceu, în sufletul multor studenţi, şi să rămână definitiv în memoria afectivă a acestor oameni. Am constatat acest lucru mulţi ani la rând, cu prilejul inspecţiilor de grad la diferite şcoli din Transilvania. Primul dascăl de care se interesau foştii noştri absolvenţi era profesorul Mircea Zdrenghea, pe care-l evocau cu multă căldură şi cu sinceră preţuire.

Mi-am pus întrebarea, cu ocazia tristă a despărţirii de Mircea Zdrenghea, dacă modelul său este depăşit sau nu pentru tipologia de astăzi a didacticii universitare. Răspund, fără să ezit, că acest model devine tot mai actual, mai necesar, mai modern. Interesul universitarului pentru aspectul metodologic al misiunii sale înseamnă cuplarea competenţei ştiinţifice cu o rafinată artă a transmiterii, a comunicării. Acest fapt este valabil şi pentru opera scrisă, iar Mircea Zdrenghea este, şi din acest punct de vedere, un bun exemplu. Volumele *Analize gramaticale şi stilistice* (1959; ed. a II-a, 1966, în colaborare), *Limba română contemporană. Morfologia* (1970), *Probleme de analiză morfologică* (1971, în colaborare), zecile de studii şi articole consacrate limbii române contemporane, dialectologiei sau lingvisticii generale sunt, toate, concepute sub semnul aceluiaşi echilibru între rigoarea ştiinţifică şi accesibilitate. Chiar şi pentru monumentala ediţie a operei lui Samuil Micu şi Gheorghe Şincai, *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* (Ed. Dacia, 1980), la studiul introductiv şi la note, la prezentarea textului latin şi în variantă românească, profesorul Mircea Zdrenghea s-a supus aceluiaşi crez suprem al eficienţei prin accesibilitate. Este un mesaj important, transmis de un om cu reală vocaţie pentru meseria pe care a practicat-o, un mesaj asupra căruia avem de meditat.

G. GRUIŢĂ
Universitatea „Babeş-Bolyai”
Facultatea de Litere
Cluj-Napoca, str. Horea, 31